

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr.,
negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.
Hirdetmények jutányosan számíttatnak. — Nyilttéri közlemény
soronként 30 kr.
Bélyegdíj minden beigtatás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség: V., Klapka-útcza 162.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal: III., Jókai-útcza 186. Telefon sz. 81
hová az előfizetések, hirdetések és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.

Október 6.

Az elévülhetetlen hála és kegyelet fölmagasztosult érzetével borulunk le nemzeti Golgothánk honfi-vérrel megszentelt hantjaira, hol szabadságharcunk megdicsőült hőseinek porai az édes szülőfölddel egyesülve, — a szomorú emlékü helyet a hazaszeretet oltárává avatják.

Mély fájdalommal, de honfi-büszkeséggel emlékezünk szabadságharcunk félisteneire, a kik hazaszeretetük és önfeláldozó vitézségük hevével csodákat mivelve tépték szét a rabbilincseket s világszerte tiszteletet szereztek a magyar névnek.

Midőn pedig a zsarnok erőszak — jog és igazságért küzdő hősi kardjukat széttörve, megszentelt fájdalommal áldozták föl magukat az imádott hazáért s végső lehetetlennel is áldást kérve a hazára, halálukkal váltották meg a nemzetet.

Ötven esztendő borul immár nemzeti hőseink, dicső honvédseregünk vezéreinek vérrel áztatott sirhantjára, de a hála el nem évülő őrtüze lobban magasra ma is, a szomorú emléknep félszázados évfordulója alkalmával, midőn az egy és osztatlan magyar nemzet egész összessége a legmélyebb megilletődéssel párosult kegyelettel rakja le a hódolat koszorúját

drága vértanúink fölmagasztosult emléke előtt.

Poraik elvegyültek a drága honifölddel, de magasztos lelkük ihlettsége betölti minden magyar szívet s emlékeztetik ragyogó glóriája tiszta tavaszi nap-sugárként árad szét a nemzet fölött.

Pihenjeteek csendesen, drága hősök, ragyogó hazaszeretetek és hősi önfeláldozások emléke örökké él a nemzet szívében s dicskoszorúzott neveteket imába foglalva, drága örökségként juttatja el minden idők igaz magyarjának!

Két színügyi indítvány.

II.

Újítsunk a felvonásközi zenén!

Tisztelt Szerkesztő Úr! Egy kis zeneszó nem fog talán ártani a vonal fölött. Tetszik tudni milyen is az az entre-act?

A villamos csengő megszólal, a vasfüggöny fölereszkeedik. A karmester a félig telt és egyre telő ház előtt megadja a jelt és a nyitány, senkitől figyelembe nem véve, elkezdődik. A társalgás tovább foly, annál hangosabb persze, minél zajosabb a zene. A páholyok is megtelnek. A székek lecsapása, a látcsövek előszedése, a színlapok csörgése s a legfrissebb újdonságok közlése hangulatos kíséretet adnak a nyitányhoz. Még kevesebb figyelemben részesülnek a felvonások között játszott darabok.

Ennek a nembánomságnak a közönség részéről megfelel a felvonásközi zene hanyag előadása, tervtelen válogatása, ki-kimaradó zenészei. Ki is vehetné ezt tőlük rossz néven?

De mielőtt azt a kérdést tárgyalnám, hogy *érdemes-e reformálni* a ma még divó felvonásközi zenét, engedjenek előbb hozzászólnom a *mélyített zenekarhoz*, mely nélkül ma már el sem képzelhető a színház. Tudjuk, hogy Wagner Rikárd bayreuthi színházában a zenekar láthatatlan; de nem mernők állítani, hogy a párisi, müncheni, bécsi vagy budapesti látható zenekarok ne érnének el hasonló, vagy talán még szingzagdagabb zenei hatásokat. Egyet a wagneristák is elismernek, t. i. hogy az elsüllyesztett zenekar árt a hangszerek finomabb individualizálásának, finomabb árnyalásainak és a nagy ensemblek vagy fortissimók hangszerelési pompájának.

Minden hozzáértő el fogja ismerni, hogy maga Wagner nyer vele legtöbbet, ha a zenekar teljes gazdagságában érvényesülhet. A nyitány, az elő- és közjátékok s a színpadon folyó zenei deklamációt kísérő és tulajdonkép mindent kifejező zenekar. A solo- és karénekeken az is segít, ha csak néhány lábnyira mélyítik a zenészek helyét. Hogy a mi kis színházunkban nem volt rá szükség, azt minden zenés-előadáson tapasztalhatjuk.

A Nemzeti Színházban legalaposab-

A KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA.

Csalogatnak . . .

Csalogatnak a csillagok
Föl a magas égbe;
Talán ottan az a bánat,
Nem sir többé te utánad,
Lelkem mindensége.

Hulló csillag fut az égen,
Kialudt egy élet;
Óh, ha az az enyém volna,
Szegény lelkem nem zokogna
Most oly fájón érted.

De szeretnék csillag lenni
Oda fent az égen:
Csillag lenni, rád ragyogni,
Szemed, szájad csókolgatni
Én gyönyörűségem!

Odahagynám én a magas,
Tiszta eget érted;
Fölgýújtánám a szívedet,
Ellopnám a szerelmedet,
Itt maradnék véled.

Bartha József.

Dramaturgiai tanulmányok.

XIV.

Pathologia és dramaturgia.

— Visszhang Molnár László Hamletjére. —

Shakesperet régóta kedvvel tanulmányozzák a jogtudósok és orvosok. Amazok érdekes jogeseteket találnak a királydrámákban, a színművekben; Sievers a királyság politikai föladatait hüvelyezte ki amazokból, Ihering megtámadta Portia híres törvényszéki beszédét, Loening „Hamlet”-et a törvényszéki orvostan szempontjából fejtegette, Lorenz a költő jogtudományát tette próbára stb. Az orvosok Shakespere betegeit vizsgálták, a francia Onimus valamennyi testi és lelki betegét, Starck német elmeorvos Lear tébolyát, Rubinstein a Hamlet neurastheniáját stb. És valamennyien bámulják a költő nagy geniejét.

Molnár László minapi Hamletjét látva, George Dumas könyve („États intellectuels dans la mélancholie”) jutott eszünkbe melyben ő Hamlet orvosi diagnózisát állapítja meg. A kiváló kutató szeret ilyenfajta tanulmányokat tenni, nevezetes „Tolsztoj és a szerelem filozófiája” cz. dolgozata is. Mielőtt azonban Dumas fejtegetéseit ismertetnők, jöjjünk tisztába a kritika és dramaturgia mai álláspontjával „Hamlet”-et illetőleg. Még nem oly rég, — mondjuk félig-meddig Greguss

Ágost Shakespeare-könyvéig, — Hamletet a „reflexio hőségének” vették, a ki nem tud megfelelni a reá rótt feladatnak: apja megboszulásának és a bitorló megölésének. Az újabb felfogás, melynek elsőbbsége felett a Shakespere-magyarázók folyton veszekesznek, Hamletet minden nagyért és szépért lelkesedő s az emberiségben hívő ifjúnak veszi, a ki a világot és az embereket az idealizmus dicsőítő színében látja. Most megrohanják az események, melyek büszke eszmevilágát porba rántják, t. i. atyjának halála és a hozzáfűződő körülmények, anyjának gyors házassága, a szellem szavai, mik a gonoszság és aljasság egész örvényét tárják fel előtte. A mi Hamletet bensőleg tönkre teszi, az nem az erejét túlhaladó bosszú nagy műve, hanem a világ rosszaságának s idealizmusa és a valóság közötti ellentmondásnak fölismerése Hamlet tönkre megy, mert előtte egyszerre feltárul az élet sötét háttere, annak megismerése pedig elrabolja hitét az életben és jóban, sőt magában a cselekvés lehetőségében. Az a Hamlet, a ki bensőleg meghasonlott, a ki nem adhatja magát egészen, cselekedhet az? A reá váró feladat ellentmond benső valójának, hogyne tépelődne hát sikerén? Nagy feladata pedig az, hogy a királyt a nép előtt bevádolja és lealézza. A szerep pathológiája nyílt kérdés.

A francia tudós e szavakkal vezeti be fejtegetéseit: „Nem állhatok ellent a kísér-

ban elstülyesztették a zenekart, a meny-nyiben a zenét eltörölték a drámai előadásoknál. A Vígyszínház finanziaális szempontból szűntette be egy évre közzenéit és oszlatta fel zenekarát. De az új és meg-nagyobbított Nemzeti Színháznak ismét lesz zenekara, az önálló budai színház-nak pedig közzenéje.

A mai slendrián nem érdemes a fen-tartásra, de mértéket tartó és helyes mértékkel kiválogatott közzene csak nö-velheti a színházlátogató kedvet. Vessük hát fel a kérdést, lehetne-e és hogyan úgy megjavítani a közzenét, hogy az a színi-előadások keretébe simulva, művészi előadássá váljék? Először is azzal jöjjünk tisztába, hogy feltétlenül, minden elő-adáshoz kell-e közzene? Azt hiszem, nem. Tragédiák, drámák és tartós becsű vig-játékoknál nélkülözhetetlen; de a kérész-éltű bohózatok, vagy szenzációs drá-máknál elég egy nyitány. A klasszikus esték és jelesebb színművek teljes köz-zenéje nyerne így becsben is.

Az ilyen közzenés előadások kiváló-sága ez által külsőleg jelezve volna. A többi estékre csak nyitány esnék és így minden estét zeneileg jól elő lehetne készíteni. És a színházakra nézve mul-hatatlan kötelesség is, hogy a reformált közzene teljes művészi hatást érjen el. Hogyan lehetséges ez?

Első sorban *művészi érzékkel* kell ki-válogatni az előadandó darabokat. Most leginkább a zenekar első hegedűse szed össze léha táncdarabokat, ócska dalmű-egyvelegeket, vagy orfeumi zenedarabok-at, miket ki hallgatna szívesen? Csak kevés drámához irtak önálló zenét, ha-nem a régiebb és újabb zeneirodalomban van elég nyitány, suite, largo, menuette stb., miknek fölhasználása ügyes gondol-lat volna. Vagy pl. a klasszikus szerzők letűnt operáinak nyitányai és egyvelegek a szebb számokból, mindig a darab hangulatához illően válogatva, a miért

szükséges, hogy a *szakképzett karmester együtt válogasson a művészi rendezővel.*

És ha e tekintetben valami javulás mutatkoznék, bizonyára *hazai zeneszerzőink* is szaporítanák a jó entre-act zenét. Az orsz. zeneakademián hány sikerült szer-zeményt mutatnak be évenként, ezekből bizonyára meggazdagodnék a közzene irodalma. És ki tudja, mennyi meddón heverő jó zenedarab érvényesülne így, a szerzői jogról szóló törvény óván a szerzőket a jogtalan előadásoktól. Ez is elegendő ok volna arra nézve, hogy vidéki színházaink a javulás útjára lép-jenek. Nálunk Kecskeméten, a hol zenekari számokat ritkán hallunk megfelelő elő-adásban, az ilyen *művészileg kezelt köz-zene* pótolná a hangversenytermet. Csak kezdeni kellene valakinek és bizonyára sűrű taps jutalmazná a zenészek effajta előadásait. Ki tapsol ma a közzenének, hacsak juxból nem? És helybeli zene-szerzőink is elvárhatnák, hogy a színház rájuk gondoljon: a tantième nem lesz tán busás, de az igazgatót sem tenné ám tönkre. Ma már a legsilányabb zené-ért is fizetni kell a kiadónak s ha az igazgató jogtalanul szerzett zenéket ját-szat, előbb-utóbb megbírságotlák érte. Beszerezhetne maga a város közzenének alkalmas szerzeményeket helyi szerzőink-től s az igazgatók használatára átenged-hetné azokat. A városi zeneiskolán bizo-nyára kitalálnának erre nézve valami üd-vös modus procedendit.

Ha válogatás történt az előadandó zenedarabok között, szükséges az *egy-es estéken bemutatásra kerülő számokat a színlapon külön jelezni.* Természetes dolog, hogy a közönség jobban fog érdeklődni ama zeneszám iránt, melynek szerzőjét és jellegét előre tudja a színlapról, — mintha azt sem tudja, kitől és mit fog-nak most játszani. És ha jeles szerzők neveit látja a színlapon, az eddiginél bizonyára fokozottabb mértékben figyel majd a közzenére.

Még egy külsőséggel lehetne a figyel-met lekötöni. A budapesti Operaházban, a mint a nyitány elkezdődik, *elsötétítik a nézőtér* s a hallgatóság, nem zavartatva a körülte történetek által, teljesen élvez-heti a zenét. Az „Egmont“ és „Szent-Iván-éji álom“ nyitányainál így tesznek minden német színpadon. Miért ne hono-sithatnák ezt meg nálunk is. A nézőtér elsötétítése jelzi az előadás kezdetét s így a zenei rész szintén kellően érvényre juthat.

Nyitányt vagy közzenét addig nem volna azonban szabad megkezdeni, míg a karmester a színpadról jelt nem ka-pott, hogy oda fent készen vannak. Nincs csunyább, mintha a zeneszám végével még pár percig várni kell a függöny felhúzására. A közönség egy darabig vár, aztán újra társalgásba kezd és a zene akár ne is lett volna. Csak a czirkuszi zene való arra, hogy a fület foglalkoz-tassa, ha a szemnek nincs épen látni-valója. A karmester ügyeljen tehát arra, hogy *a zene csak akkor kezdődjék*, ha a felvonástkezdő jelzés megtörtént a színpadról. Erre a nézőtér elsötétül és a zeneszám végével felgördülhet a függöny.

A karmester is sokat tehet a közzene megfelelőbb méltatására. Akárhányszor zenéltet, ha a nézőtér még csupa zaj. Ajtók, ülések csapkodása, kardsörtetés, hangos beszélgetés nem zavarják őt stoi-kus nyugalomban, alighogy kopogtatott a kezdetnél. A közönség csodálkozva mondja aztán, ni-ni már zenélnek. De ha elsötétített a nézőtér, várjon a kar-mester a nézőtér teljes elcsöndesedéséig, aztán rákezdhet a zenére. A legkimélet-lenebb közönség is önkénytelenül meg-érti a komoly zenész intenczióit és nem fogja zavarni a zenekar előadását.

Ha tehát javulást óhajtunk, sürgessük a közzene megszorítását, de aztán jól megválogatott darabok jó előadását is követeljük, elsötétített nézőtérrel, közvet-len a függöny felgördülte előtt, a szin-

tésnek, hogy meg ne mutassam, hogyan alkal-mazta Shakespere a lélektani törvényeket, melyeket ma a melancholiánál az eszmetár-sításra nézve felállíthatunk. Ha csak inga-dozó analógiákról volna szó, nem helyeznék rájuk súlyt; de itt olyan klinikai megfigye-lésekkel állunk szemben, melyek az egész darabon szigorú következetességgel húzódnak végig, úgy hogy érdemesek a megvizsgálásra.*

Első sorban: mi hát Hamlet betegsége? Nem egészen szigorú tudományossággal ki-fejezve, a cselekvő és mozgató akarat beteg-sége. Gondolatait össze tudja ugyan egyez-tetni, tudja, hogy mit akar, de cselekvése nem felel meg gondolatainak és cselekvését megakasztja a véghez viendő tett elgondolása. Más szóval, olyasmiket cselekszik, a mit ki nem gondolt és a minek igazolására gyerme-kes logikához folyamodik és végül nem is igazol, mert kijelenti, hogy két lélek lakik benne: cselekedetei tehát gépiesek.

George Dumas e betegségi tünetek tipi-kus nyilvánulásait egyenkint bebizonyítja Hamletnél. Az első felvonásban Hamlet a búskomorság kétségtelen rohamának marta-léka. Atyja megöletett, anyja ismét férjhez ment, még pedig a gyilkoshoz, e borzasztó események lesújtják. Hogy mit gondol, el-mondja a második színben anyjának:

„Nem a szokott gyászöltözet, meg a
Bú többi módja, színe és alakja

Jelölhet engem voltaképp: ezek,
Valóban, látszanak, mert játszhatók;
Az enyém belül van és nem látja szem,
Csak disze és boglára gyász mezem.*

A sötét gondolatok tömegesen megrohanják és a búskomorság testét, lelkét nyomja. Witten-bergben beavattatván a szofisztika művésze-tébe, Hamlet már eleve inkább a szemlélő-désre, mint cselekvésre hajlandó és a szomorú-ságnak nem tud eléggé ellentállni.

Ebben a hangulatában jelenik meg előtte a szellem, határozott megbízást intézve hozzá:

„Ne engedd Dánia királyi ágát
Vérbujaságnak átkos fekhelyül.“

Hamlet érti a parancsot, engedelmességet esküszik és nem habozik; feladata előtte áll, teljesíteni is akarja, de a kivitel előtt tétlen, képtelen akaratát a szükséges cselekvéssel összeegyeztetni, hanem mindig kész tétlen-ségét álokokkal igazolni. Teljesen meg van arról győződve, hogy bűn követtetett el, még is kételkedni szeretne, kigondolja a színészek-vel való jelenetet, tört vet, a cselekvés színét ölti fel; de nem áztatja magát, mert csak a boszú esküje sarkalja. A színész, ki Hekuba szerepét játssza, sir.

„ . . . . . Mit nem tenne még,
Ha szenvedélyre volna oly oka
Mint van nekem? . . . . .
 . . . . . De én,
Lágy szívű, bárgyú gaz, bujkálok egyre,

Álomszusikként, nem lendítve semmit;
Még szólni sem merek.“

Igy szidja önmagát gyávanak és új elhatározásba kap. De miután tört vetett s a király belé esett, a színészek játéka után, a mikor már nem kételkedhetik és azt hiszi, hogy nem is kételkedik többé, cselekszik akkor? Dehogy, új ürügyet talál. Leszur-hatná a királyt, kit magában ér a kápolná-ban; de atyjának gyilkosa imádkozik s boszú-ját nem töltheti ki rajta, mert „azt a gaz-embert mennyországba küldené“ talán, mi-alatt atyjának szelleme:

„ . . . . . Bezárva van láng között,
Mig földi léte undok bűne mind
Kiég s letisztul.“

És Hamlet, a ki nem tud cselekedni, elhítheti magával, hogy jó oka van kardját ismét hüvelyébe dugni. De hiszen megöli Poloniust? Az ám, csak hogy ez ismét a tételt bizonyítja, mert csak gépies cselekedet. Nincs ideje fon-tolgatni, nincs ideje ürügyet keresni, tehát egyet szúr. Hanem aztán szükségét érzi meg-nyugtatasának, a gyilkosság eltréfálásának és a szőnyeg átdőfésénél felkiált: „Ni-ni, pat-kány!“ De mindezzel nem boszulja meg atyja halálát, a szellem újra megjelenik s az első-höz hasonló jelenetek következnek.

Hamlet útközben egy norvég századossal találkozik, a ki katonáit háborúba vezet és felkiált:

lapon jelezve. Ezek persze csak külsőségek, de javára válnának a lényegnek, — tessék megpróbálni.

Egy zenebarát.

Politikai szemle.

Az országgyűlés megnyitásával megkezdődött a politikai élet. Sokan azt hitték és várták, hogy a pártok közti békés hangulat, melyet Széll Kálmán megteremtett, nem soká fog tartani. E vézmadarak azonban alighanem csalódtak várakozásukban. Legalább ezt látszik bizonyítani a pártok eddigi magatartása.

Kossuth Ferencz indítványt adott be, hogy okt. 6-ikán, ezen a nemzeti gyásznapon, az országgyűlés és a kormány is vegyen részt. Thaly Kálmán pedig azt kívánta, hogy az aradi ünnepélyen a kormány részéről Fejérváry honvédelmi miniszter jelenjék meg és egy honvédszázad vezényeltessék ki. Ezekkel szemben Széll Kálmán miniszterelnök azt javasolta, bizza meg a képviselőház az elnököt, hogy a ház nevében, kegyeletes érzéseinek kifejezéséül, személyesen tegyen le koszorút az aradi szoborra. A képviselőház túlnyomó nagy többsége a miniszterelnök indítványát fogadta el. Ekkép szemmel láthatólag ki lesz fejezve Aradon, hogy az egész magyar nemzet, élén az országgyűléssel, kegyeletes hálával adózik szabadságharcunk dicső martírjainak. Nemzeti gyásznap ez abban a keretben, a mely a nemzet háláját és érzelmeit méltóan kifejezi a nélkül, hogy bármily félreértésre alkalmat adna. Hogy a kormány az ő javaslatában ennél tovább nem ment, bizonyára fontos és hazafias okokból tette; mert hiszen szívük igaz és őszinte magyarságban senki sem kételkedhetik, a mint hogy a képviselőházban sem kételkedett senki. Ezt bizonyítja az a körülmény, hogy e kérdés körül a képviselőházban nem is vita, hanem csak néhány felszólalás volt.

Ausztriában a Thun-kormány beadta le-

mondását, mivel a pártok szóba sem álltak már vele s így semmiképen sem tudta biztosítani az osztrák parlament rendes működését és kivált a delegációk megválasztását. Ő Felsége a lemondást elfogadta és Clary grófot, a stájerországi helytartót, bizta meg kormányalakítással. Az új miniszterium már ki is van nevezve. Legfőbb feladata lesz az asztriai zilált viszonyok rendezése, a delegáció megválasztása s ekkép a monarhia nagyhatalmi állása érdekében a dualizmus által alkotott intézmények rendes munkálkodásának biztosítása. Ránk, magyarokra nézve is igen kívánatos, hogy a Clary-miniszterium igyekezete sikerüljön; mert különben a mi alkotmányos munkákban is zavarok állhatnak be. Az új miniszterium első ténye lesz, hogy a hirhedt nyelvrendeleteket, melyek a legtöbb bajt hoztak Ausztriára, visszavonja s evvel, úgylátszik, az általános politikai irány ismét a németek-felé kanyarodik. Persze, hogy sikerül-e ez a terv, az még nem egészen bizonyos.

Anglia háború előtt áll. A hatalmas, a gazdag, a szabad Angolország, mely szereti magát a civilizáció előharcosának tekinteni, el akarja nyelni a kis Transzvált Dél-Afrikában, meg akarja fosztani jogaitól és szabadságától csupán azért, mert az angol kereskedelmi érdekek ezt úgy kívánják. A transzváliak azonban a végsőig akarják védeni önállóságukat; épen ezért a háború több mint bizonyos.

Spectator.

E g é s z s é g.

Azt szokták mondani, hogy az emberiségnek legdrágább kincse az egészség. És ez nem üres frázis, nem szóvirág, a melylyel tán egy pillanatra hatni akarunk, hanem a tiszta igazság, a mindenki által észlelhető való. „A kinek egészsége van, annak mindene van.” Ez a tudat megnyugtatólag hat a szegény emberre, a ki sóvár és irigy szemekkel vizsgálja a vagyonos osztályt, elteelve keserű fájdalommal, hogy ő neki szűkölködni

Mindig ugyanaz a logikai szükséglet hajtja, gondolatai teljesen összeegyezőnek, cselekedetei azonban nem. A mennyire lehetséges, igyekszik azokat igazolni és ha nem teheti, „más” Hamletre fogja azokat. És így, akaratának minden veresége mellett, gondolkodása mindvégig megtartja teljes egyensúlyát.

Néhány évvel ezelőtt Ch. Richer érdekes tanulmányt adott ki „A hiszterikusokról a művészetben”, melyben kimutatta, hogy a középkori festők megsejtették a modern neuropathiát; itt pedig G. Dumas mutatja be Shakesperet, mint a lelki betegségek esalhatatlan klinikusát... Mit mondjunk e lángelmére, ki a természet törvényeinek annyira megfelelő alakot alkotott, hogy műve egy csak napjainkban tisztázott klinikai eset tökéletes synthesisének mutatkozik ma? Mit mondjunk e lángelmére, ki drámáiban intuíciója és az élet mély megfigyelése alapján a legéletbevágóbb igazságokhoz jut és a tudományt három századdal megelőzi? Mit mondjunk? — azt, hogy a drámai művészet még sem egészen utánzó művészet és a színpad nem csupán az élet képe, hanem maga az újjászületett élet. Bizonyítják ezt minden idők drámáiról geniejei, Aeschylostól Shakespereig, Shakesperetől Molière-ig, Molière-től Ibsenig — és a drámáiról egész művészete abból áll, hogy ama synthesisre törekszik.

(Ib.)

kell a bőség közepette, — de ha ilyenkor eszébe jut, hogy izmaiban erő van, tüdeje ép és jól működik, látása élés, agya helyes gondolkodásra képes és étvágya kitünő; szóval: ha érzi, hogy oly egészséges, mint a makk, akkor elenyészik haragja a sors iránt és talán szánakozólag tekint a vagyonban dúsakra, a kik, — lehet, épen azért, hogy mindenképen módjukban áll a sokféle élvezetekkel önmagukat megrongálni, — különböző betegségekkel küzdenek és kisebb-nagyobb nyavalyák szomorú rabjai. Ezek a szegény gazdagok.

Egészségről szólván, csak azért kell első sorban a szegény népre gondolnunk, mivel ezeknek az egészsége nemcsak legdrágább, de egyszersmind egyetlen kincsük is. Ezek a gazdag szegények.

A szegényeknek nem adhat az állam vagy a társadalom gazdagságot. Igaz ugyan, hogy egészséget sem adhat, mert ezt az isteni kéz rendeli, de ahoz már csakugyan hozzájárulhat, sőt hozzá is kell járulnia mind az államnak, mind pedig az osztálytársadalomnak, hogy a szegény nép az ő egészségét lehetőleg föntarthassa és ápolhassa. Ez a józan ész szerint való fölfogás, ez a szív s a felebaráti szeretet szava.

Nem lehet tagadnunk, hogy az állam ebben az irányban minden lehetőt megtett minálunk, miként azt az országban szerte föltalálható közegészségi intézményeink is tanúsítják. Persze, ezzel még nem értünk el odáig, hogy elmondhassuk, miszerint hazánk az „egészségesek csudálatos Eldorádója”, mert az államot is csak véges emberi ész kormányozza, aztán az állam más egyéb tekintetben is súlyos felelősséget visel az egész nemzetért, vagyis mindnyájunkért, tehát többféle oszlik el a gondja. Ez okból nagyon is kívánatos, hogy a társadalom önként ajánlja fel a segítséget és karöltve működjön a közjó érdekében.

Eme észrevételeink onnan erednek, hogy a napokban országos mozgalom indult meg a szegénysorsú tudósbetegek fölsegítése céljából. Valóban országosnak mondhatjuk, hisz ő felségétől, szeretett királyunktól kezdve a mágnások, tudósok, a szívjóságú hölgyek s a középosztály különféle tagjai mind kiveszik a részüket ezen humánus mozgalomból s azon buzgólkodnak, hogy megfelelő tőkéhez, azaz közvagyonhoz jutva, valahára nekünk, egyedülálló magyaroknak is módunkban legyen a tudósvész áldozatainak nagy számát csökkenteni. Honfíui kötelesség ez annál is inkább, miután Magyarország, sajnos, épen az az ország, a mely a statisztika kétségbevonhatlan adatai szerint a legtöbb tudósvészt „szolgáltatja” és e mellett épen Magyarország az egyetlen ország a művelt államok sorában, a melynek még idáig nincs e bajnak enyhítését elősegítő szanatóriuma.

Azonban a mi késik, az még nem múlik.

Mi sem mondhatjuk későnek az ezidő szerinti fölbuzdulásunkat, sőt nem is találunk kellő szavakat a nemes szándék dicsőítésére. Azt hisszük, fölösleges fáradság volna a mi közönségünket külön is felhívni, hogy vegye megérdemelt pártfogásába a szegények egészségügyét és hogy adományaival járuljon hozzá a gyűjtésekhez.

A Budapesti Szegénysorsú Tudósvészesek Szanatórium-Egyesülete, melyet nagynevű Korányi professzor alakított meg, immár három év óta több mint 100,000 forintot gyűjtött, ami azonban sokkal csekélyebb összeg, semhogy a magasztos cél elérésére elégséges

„Hogy' állok én, kinek atyám megölve,
Anyám gyalázva; és, vér egyaránt
Fölingereelve s én elatatom.
S nézem pirulva húszezer fiú
Közel halálát, kik egy ál dicsőség
Káprázatáért a kész sirba mennek,
Úgy, mint az ágyba; vának egy rögrét,
Melyen a küzdők száma el se fér,
Mely sirhalomnak is kerés, beföldni
Az elhullottakat. — Óh, vért kívánj
Hát, gondolat! vagy értéked silány.”

Ez elhatározás azonban semmivé lesz, Hamlet Angliába utazik és csak akkor tér ismét vissza, mikor a király újabb árulását fölfedezi.

Dumas fejtegetéseit összegezvén, úgy találja, hogy az egész darab Hamlet erőlködéseit egy bizonyos tett elkövetésére és a kifogások keresését tétlensége magyarázatára tünteti fel. A betegség képét a kettős „én” ténye egészíti ki. És csakugyan, midőn Hamlet az Ophelia sirjába ugrik és Laertest megfenyegeti, e cselekedetét nem tudja máskép magyarázni, mint hogy ekkor más cselekedett belőle, mondván:

„Vagy Hamlet az, ki megbántá Laertest?
Hamlet soha! mert Hamlet, ha magán-
Kívül ragadva, mikor ő nem ő,
Bántá Laertest: nem Hamlet tevő azt,
Hamlet tagadja. Hát ki tette más?
Az örültsége. Így levén ezek,
Hamlet a bántott félhez tartozik:
A kór szegény Hamletnek ellene.”

volna, épen ez okból kell tehát érdeklődést látnunk a társadalom részéről, mely már annyi sok esetben megmutatta nagylelkűségét a szenvedőkkel szemben.

A tölgy az iparban és háztartásban.

Az éjszaki vidékek lakóinak, mond Emery, mindenha fejtörésébe került annak a próbálgatása, hogy mostoha földjeikből minél nagyobb hasznot húzhasanak. Amde a tölgyfa a legrégebb idők óta uralkodó növényfaj az éjszaki vidékek mérsékelt övi lombos erdőiben: nincs tehát rajta mit csodálni, hogy ez a szép fa, főleg a civilizáció kezdetén, éjszaki népeinek valóságos gondviselésévé, — némelyekre nézve pedig épen tisztelet tárgyává lett ugyanolyan okokból, mint a pálmák és bambuszok a forró földön lakóira nézve. Ezerféle haszonra fordították és sokoldalú természete csodálatosan alkalmassá is tette mindenre; az orvoslásnak, iparnak és házi gazdaságnak nagy értékű nyersanyagokat szolgáltat.

Erdei fáinkat tömörség dolgában Scharlau azon az alapon osztályozta, hogy köblábanként mennyit nyomnak légszáraz állapotokban. Skálája a nyárfán kezdődik 28 egykettő fonttal, a gyertyánfán végződik 50-nel; a felsorolt 14 fánem között a tölgyet, mely 44—46 font, egyedül csak a gyertyánfa veri le. Mint tüzelőszer a bükk után áll, többet ér azonban mint épület- és szerszámfa. Régente a házak, mondja Home, fűz-, szil- és nyárfából épültek, a tölgy csupán templomok, zárdák, hercegi paloták, nemesi lakások, hajók készítésére volt föntartva. Es mikor a házak fűzfából épültek, olyanok voltak az emberek, mint az erős tölgy, de mióta tölgyből építkeznek, ők lettek olyan puhákká, mint a fűzfa.

Vagy 500 év előtt a moszkvai Kreml várat tölgyfából ácsolt fal övezte, míg a mai kőfalat emelték. Velenczében a Rialtóhid 12000 tölgyfa oszlopon (pilotán) nyugszik. A legősibb palóczi faházak tölgygerendából készültek, ágyneműje hidegét laposra faragott, fölmelegített tölgyfa-padló darabokkal törekedett a palóczi asszony enyhíteni.

A fa évgyűrűi bizonyos ideig szélesebbek lesznek, ez a tünetény a bükknél 130—150 évig tart, a tölgynél 150—200 évig. A tölgy cserje erős pálczaanyagot ad, milynek a csáti botok. A tölgy fájának szilárd-sága egyenlő a galagonyáéval; Muschenbroeck hollandi természettudós (1639—1682.) szerint 7 mm. vastag tölgyfa pálczák 650 kl. súlyt bírtak meg elszakadásukig. A kocsános tölgynek fája nem oly kemény, mint a kocsántalané, de szilárdabb, szívósabb, rugalmasabb és jobban hasítható. Fajsulya egyenlő a vízével, melybe bemerítve hosszú időn át megfeketül bár, de évtizedeken át ellenáll benne a rothadásnak. Talán épen ez oknál fogvást kapós a tölgyfa vasúti talpfának; ki van mutatva, hogy nagyobb tölgyfa mennyiség van Angliában a sinek alá berakva, mint a mennyi élő tölgyfa egész Albionban található.

A legjobb hordók, vitzartó-edények tölgyfából készülnek és mióta meg van könnyítve a közlekedés, Horvát-Szlavonországból Fiuméhez, rengeteg mennyiségű dongafát szállítanak el a tengeri hajók mindenfelé, csak 1894-ben is 5,526,255 darab tölgyfa dongát. A kőolaj szállítása is sokat fölemészt, mert a vele beszennyezett hordók legtöbbje hamar tűzre megy; valamint nem tekintve a boros hordók milliárdjait, még az az 1000 millió hering is, a mennyit manapság átlag évenként fognak, szintén mind tölgyfa koporsót követel magának, hogy távoli temetkezéshelyeire elszállíttassék. Mint gép- és szerszámfa kedves a tölgy, mivel hogy tartós, de esékélyebb szilárdságú, mint az éger-, kőris-, fenyű-, gyertyán-, szelidgesztenye-, szilva-, platán-, bükk-, szil-, fűz- és nyírfa. Magyarország évenként mintegy 5,950,000 köbméter tölgyfa anyagot szolgáltat különböző célokra.

Kevésbé alkalmas finom asztalos munkákra, ha csak szelvény-lapokkal be nem

födik, mert bár tükörleapjai szépek, de durva likaicsai miatt a finomabb fényezést föl nem veszi és bútoroknak is nehéz. A tölgyfának hamulójában forralt árpa- és búzaszemek újabban hatalmas vesztőszerű bizonyultak be a mezei egerek ellen, ha azok búvólyukai körül szórja el a gazda. Sőt a tölgyfának még az árnyéka is hasznos, mert az inyhősök előtt elannyira kedves szarvasgomba kiválóan szintén csak a tölgy alatt található. És mivel e tölgyfaj (*Quercus pubescens*), bár délurópai fa, mégis könnyen honosodik meg hidegebb éghajlatú vidékeken: alkalmat nyújthatna nálunk is a mindinkább keresett szarvasgomba tenyésztésére, mi Franciaországban nagyban megy és jövedelmes.

A tölgy kérgének fölöttébb fontos ipari használata van a benne található különféle cseresavak miatt, melyek az állati bőr enyvével oly vegyi összeköttetésbe lépnek, mely a vízben nem oldódik és általában nem rohadó anyagot képez. E savak, melyekből a bőr saját súlyához képest 50—60 százalékot is föl bír venni és ehez képest mint kész bőr értékben emelkedik, eredetileg a fa gyökerei és dereka sejtjeiben képződnek szén-, hidrogen- és oxigenből, de bővebben rakodnak le a kéregben, úgy hogy ott 6—12 százalék között ingadoznak. És mivel ezen savak kiterjedt ipari, fényképirói és orvosi alkalmazást nyertek, nyeresők végett külön is ültetik a tölgyeket, hogy kérgök lefejtethető legyen, mi rendszerint tavasszal történik, midőn leveleik fakadásakor a tölgyfágák és fiatal törzsek legtöbb nedvtől duzzadoznak; sőt még a forgácsokat és fűrészport is értékesítik a gyárak e tölgyfa kivonat bővebb előállítására céljából. Cserkéreg termelésünk évenként 250—300 métermázsa között változik. Csertörő malom Segesvárt már 1367-ben volt.

Hartig szerint a 6 mm. átméretű cserfa galyak annyi cserző anyagot tartalmaznak, mint a legjobb minőségű cserhéj; elemzése azt tüntették ki, hogy 15.5%-ig van a vékony ágakban csersav, míg a csehországi cserhéj 11.2%-ot, a sziléziai 13.2%-ot, a hannoveri 14.2%-ot, a magyarországi 15.2%-ot rejteget. Hogy kiterjedt ipari alkalmazásban nem jut, oka az, hogy kezelése sok babra munkába kerül.

A cserző műtételekre használandó kérget 4 szögletű darabkára szokás tördelni és ezek a magyar timárók-, vagy cserzővargáknál cser név alatt jönnek alkalmazásba; újabban fölkapták használatát a tornaesernokok is. Sűrű rétegbe rakottan hamar megpállik a nedves cser és mivel tetemes hőt is fejleszt, a bőr készítésén kívül melegágyakban is vivott ki magának teret, kiváltképen pedig ananász-ültetvény-nél használják hőmérséklet emelésére. Javit és termékenyít a csertörmelék még némely talajnemet is; cserző anyagaiból kiesávozva pedig vályog alakú mintákba verik és így kellően kiszáritva, tőzeg név alatt nem utolsó tüzelőszer, sőt vasalásnál még kedvelik is az asszonyok jó parazsa miatt.

A tölgykéreg levébe mártott szövetek s mosó ruhaneműek nemcsak hogy jól ellenállnak a nedvességnek, de tartósságuk jelentékenyen fokozódik is. A tölgykéregből készített tinktura, mint orvosság használatos belsőleg vérfolyás ellen, külsőleg pedig borogató gyanánt. Legértékesebb kérge van azonban az északamerikai felső tölgynek (*Qu. tinctoria*), melyet Bankroft, midőn neki ipari alkalmazást szerzett, *Qu. citrina* névvel jelölt. E kéreg cortex *quercus nigrae* név alatt jön Európába, liszté őrölve pedig quercitron a neve. Pennsylvania, Georgia és Dél-Carolina államokban a *Qu. velutina* Lam. nevű tölgy is ad quercitront, de fölörése előtt a kérget fekete rétegétől meg kell szabadítani, mely esetben alapanyagát adja a keresett quercitronnak is; a quercitron szép sárga festéke 1775 óta jött bővebben alkalmazásba.

A cserző műtéteknél a quercitronnak van legtöbb becsülete, miért szép sárga színe miatt flavinnak nevezték el és színező képessége két akkora, mint magának a czezalpiniának (*Poinciana coriaria*), 8—10 annyi, mint a festő rezedának (*Reseda lutea*).

Egyéb amerikai tölgyek kérge is fest sárgára, de mivel sötétebb színt adnak, kevésbé kelendők. Rochleder Prágában azt mondja, hogy a beces quercitron festőanyag megtalálható a vadgesztenyefa (*Aesculus hippocastanum*) és a rutafű leveleiben is, valamint a kápri (*Capparis spinosa*) virágrügyeiben. Cserző-kéreg anyagot szolgáltatnak a *Qu. sessiliflora*, *Qu. pedunculata*, *Qu. cerris*, *Qu. pubescens*, a *Qu. suber*, *Qu. ilex* az ó-világban, a *Qu. coccifera* ezenfölül még gyökérkérgét (*garouille*) is ad; a *Qu. prinus*, *Qu. rubra*, *Qu. coccinea*, *Qu. alba* Éjszak-amerikában.

Ki ne ismerné a török szinpathiák idejében (1877.) nálunk is annyira fölkapott vörös sapkát, mely azelőtt szervián süsü néven szerepelt szörványosan. E főveg keleten az öltözékeknek nagyon elterjedt és lényeges kiegészítője, de a török hadseregnél hivatalos befogadtatást csak 1826-ban nyert. Sándor bolgár fejedelemnek, midőn trónra lépte alkalmából a szultánnál, mint hűbéruránál tiszteltet, fezen kellett megjelenie, hogy a nemzetközi szalon öltözék mellett a keleti jelleg is kifejezést nyerjen; úgy írta elő a konstantinápolyi udvar szertartás mestere. A görögöknél férfiak és nők egyforma előszeretettel viselik. Azelőtt ezt csak Fez-ben, a marokkoi császárság egyik előkelő városában gyártották: de később, hogy a kereslet óriási méretei kielégítést nyerjenek, nemcsak Tuniszban, de Európában is kezdtek készíteni. Akár kék vagy fekete selyem, akár aranyos vagy ezüstös bojt legyen a fezen és akárhol készül, abban egymás között valamennyi megegyez, hogy gyapjából van szövés és vérpíros színét a kermesztölgy (*Qu. coccifera*) galylyain élő kis bogár piros festőanyagától nyeri.

(Folytatása következik.)

Színház.

Színházüritő, meleg estéink vannak, de azért színészeink megkezdtek az évadot. Bárhova mentek volna is mostanában, ritkán látnának telt házat. Bemutatónak, összeszoktatónak pedig a végleges otthon alkalmasabb a vendégszállásnál.

A társulat nagyobb része fiatal erőkből áll, de Mezei Kálmán kipróbált főrendező már is ügyesen felhasználja őket, úgy, hogy élénk menetű, gondosan kikerekített előadásokat várhatunk. Az ensemble-re úgy látszik, évek óta nem volt ennyi gand fordítva.

Végleges ítéletünket későbbre tartva fenn, annyit megjegyezhetünk, hogy október 1-én a „Vereshajú” (M. Bácskai Julesával) élénk népszínműi előadás, 2-én „Hamlet” (Molnár Lászlóval Budapestről) tisztességes színvonalon álló klasszikus est, 3-án a „Gyurkovics lányok” (Molnár László híres ezredesével) és 4-én a „Lili” (Kaposi Józsa debutje) a vig darabok sokat ígérő bemutatói voltak. Ha kevesen is voltunk, örömmel tapsoltunk a viszontlátott ismerősöknek és az újonnan megismert tagoknak. A diszeloadásokon bemutatott allegorikus képletek ötletes rendezése mindenkit meglepett.

Hogy már most az esték egyes szereplőiről szóljunk: M. Bácskay Julesában a vidék egyik legjobb népszínmű-énekesnőjét, Rajz Ödönben az elegáns bonvivant, Aitner Ilkában a mamák jeles személyesítőjét és M. Nagy Mariban az alsóbb komikum hivatott képviselőjét szívesen üdvözlöttük színpadunkon, remélve, hogy sok jó estét szereznek majd közönségünknek. Molnár László, a legelőbb megjelent „állandó vendég” is jó névnek örvend itt. Szerettük látni, hogy még nem szakadt el egészen a Shakespera-szerepektől és Hamletje, mely a Rákosi Jenő magyarazta tetterős fajtából való volt, általános tetszésben részesült. A kiváló alakítás minden nagyobb jelenését öt-hat kihívás jutalmazta. A vendég Radványi ezredese pedig olyan kabinetalakítás, mely méltán lett híressé, még tánca által is.

Az ismeretlen tagok közül: Kürti Sári játékanak drámai akcentusa, Kendé Paula kedves hangja és finom társalgási modora, Várfalvi Anna gazdag temperamentuma, Ka-

posi Józsa szép hangja, művészi éneke és chic-kes játéka azonnal megnyerte a tetszést. Kisebb szerepekben léptek fel eddig de ügyeskedtek *Tordai Etel*, *Koppán Margit*, *Barcs Aranka* és *Jászai Olga* is.

A férfiak közül *Hadai Sándor* volt népszinmű-énekes jó népszinműi, *Szabados László* derék kedélyes apa, *Kardos Ede* élénk fiatal szerelmes, *Szentes János* jóízű komikus, *Tóth Lajos* ügyes epizódista, *Gömöri Jenő* pedig kedvtől duzzadó siheder, *Mezei Kálmán* az intrikus szakmában jeleskedik, *Kemény Lajos* baritonista széphanjú, de még nem elég szabad mozgású színész.

Megdicsérjük *Huber Miksa* karmestert, zene- és énekkarával együtt. Szóval az összbenyomás, (a kifogásolni valókat egyelőre mellőzve,) kedvezőbb a tavalyinál, a szereplők tolettjére is kellő gond van fordítva s ha a saison így halad, semmi okunk sem lesz megbánni a cserét.

Az ötödik előadással megkezdődött az újdonságok sorozata. Blumenthal és Kadelburg ötletes bohózata, a „Mozgó fényképek” volt az első. Egy kikapós férj, egy kedélyes lengyel, meg egy papuchós após légyottjai kerülnek bele a kinematografba, a miket feleségeik meglátnak és három felvonáson át kacagtatónál kacagtatóbb helyzetek sülnék ki belőle. Pompás még egy ifjú pár vallomáshelye, mely összeveszéssel végződik, a tanítónő-jelölt bemagolt lezckéivel és egy akrobata epizódja. A tetten kapott férj komikus vergődését a papucs körül *Rajz Ödön* személyesíté mulatságosan; a kardossá válni készült menyecskével pedig *Kende Paula* aratott teljes sikert, nyílt színen is megtapsolták, a hogy a békülni próbáló férjet kicacagta. A szabadságát féltő lengyelrel *Kardos Ede*, a tudákos tanítónő-jelölttel pedig *Várfalvi Anna* kapott hálás szerepet, *Szabados László* a kedélyes apóssal, *Aitner Ilka* a patthógós anyóssal járultak az est sikeréhez. Sikerült epizód-alakok voltak *Tóth Lajos* akrobatája és *Szentes* kinematograf-ügynöke is.

Az összjáték gyorsan ment s a kis számú közönség sokat nevetett és tapsolt.

6-án egy amerikai izgalmi drámát láttunk „Az áruló” czímmel. Targya az amerikai polgárháborúból van véve; az északi sereg egy tisztje belopódzik a déliek táborhelyére és kikémléi őket, de rajtakapják és mialatt övéi győztesen előnyomulnak, agyonlövik. Tragikus szerelem, vetélytársak küzdelme, hamis táviratok küldése, sebesült katonák szerelmi idyllje, önfeláldozó testvér halála, néger cselédek fufangja, házkutatás, statárium, ágyüdürgés stb. lényeges részei a hatásos műnek, melyet színészeink gondnal mutattak be. A színpadon folyton élénkséget uralkodott s a szerelmi és politikai bonyodalmak zajos hatást is keltettek. *Rajz Ödön* hévvel játszotta az árulót, kiben a merész feladat erős összeütközésbe jön szerelmével; *Kürti Sári* egy délamerikai hölgygyel ügyeskedett, a ki szerelmeséért övéi ügyétől elpártol és nagy szenvedéseken megy át; *Kemény Lajos* az áruló üldözőjét s egyúttal a mellőzött szerelmezt adta, *Kardos Ede* és *Tordai Etel* fiatal szerelmesei, *Aitner Ilka* öreg tábornok neje képviselik a mű derültebb hangulatát. A főbb szereplőket sűrűn tapsolták. (lb.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ö felsége,** legalkotmányosabb királyunk legmagasabb névnapját a szokásos kegyelettel ünnepelte meg városunk közönsége. Reggel a róm. kath. nagytemplomban ünnepi isteni tisztelet volt, melyen a városi hatóság, a kir. törvényszék, ügyészség, az összes tanintézetek tanári-kara és ifjúsága, továbbá a helyben állomásozó egész katonai tiszti-kar vett részt s egyesítették fohászukat az egész nemzet imájával, hogy jó királyunkat az Úr Isten édes hazánk boldogításra még igen-igen sokáig éltesse!

— **Október 6.** Kecskemét város közönsége hazafias hagyományos kegyelettel áldozott október 6-án az 1848/49-iki szabadságharcz megdicsőült vértanúi emlékének. A város középületein és igen sok magánépületen gyász-zászlót lengetett a szél s a közönség gyászba öltözve sietett a gyászisteniszteletre. Az összes tanintézetekben iskolai szünet volt s mindenütt ifjúsági ünnepélyeken méltatták a szomorú nagy nap emlékezetét. A gyászünnepélyeken részt vettek: a hatóság és törvényhatóság: bizottság, az összes iskolák, számos egyesület s a zászlójuk alatt kivonult ösz 48-as honvédek. Az ünnepély sorrendjét reggel 8 órakor az ev. ref. templomban tartott gyász-istenisztelet nyitotta meg, melyen nt. Mészáros János lelkész meleg szavakkal emlékezett meg szabadságharczunk nagy hőseiről, nemzeti vértanúinkról. 9 órakor a róm. kath. nagytemplomban volt gyász-istenisztelet, — melyet főtiszt. Bogoy Pál apátplébános nagy segédlettel tartott. A gyász-mise után a róm. kath. nagytemplom falába elhelyezett homvéd emléktábla előtt következett az ünnepély, melyen a dalárdák összehangzó szép éneke után dr. Horváth Ádám országgyűlési képviselő mondott egy nagyszabású, lélekemelő emlékezésedet, melyben a nagy idők hőseiről megemlékezvén, áldást kért a hazára. Utána Bóka Kálmán szavalt egy alkalmi költeményt, mely után a dalárda éneke zárta be az emelkedett hangulatú ünnepélyt. Az ünnepélyekből az iskolák is kivették részüket. Külön ünnepély volt a kegyes rendiek főgimnáziumában, hol dr. Tóth György igazgató mondott hatásos, szép beszédet. A főreáliskola ünnepélyéről külön czikkben számolunk be. — Az ev. ref. főgimnázium Önképzőköre nagy kegyelettel ülte meg az aradi tizenhárom gyászos halálának 50 éves évfordulóját. A nagyszámú közönség lelkes figyelemmel kísérte az ünnepély minden mozzanatát. A Hymnusz eléneklése után, melyet az ifjúsági énekkar adott elő, Marton Sándor tanár lelkes szavakban méltatta a hősök örökké élő érdemeit, fejtegette a tizenhárom vértanú halálának hatását a nemzeti lélekre, mint merített a magyar e szomorú idők szomorú eseményeiből erőt, kitartást és szenvedni kész türelmet az elnyomatás sötét napjaiban, melyek alatt annyi megrázó vihar tombolt át a nemzet feje felett. — Nyirády János VIII. o. tanuló Palágyi Lajos „Ünnepi ódá”-ját szavaltta el; majd az énekkar adta elő Mosonyi „Szentelt hantok” című darabját. Kiss Dániel VIII. o. tanuló sikerült felolvasásban a vértanú emlékének áldozott. Ágoston Károly VIII. o. tanuló ügyesen adta elő Váradi Antal „Tizenhárom” című költeményét. A szép ünnepélyt az ifj. énekkar fejezte be a Szózat eléneklésével. — A jogakadémiai Olvasókör és Segélyegylet ünnepélye pedig délután volt a ref. főiskola tornatermében a következő műsorral: 1. Megnyitó beszéd. Tartja Pál Árpád II. é. jh., az Olvasókör elnöke. 2. Október 6. án. Irta és szavalja Petneházy Boldizsár III. é. jh. 3. Felolvasás. Tartja Hegedüs Sándor I. é. jh. 4. „Szentelt hantok.” Éneklé a „Kecskeméti ev. ref. Jogakadémia Ifjúsági Dalárda”.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hornyik József főreáliskolai tanárt, jelenlegi állomásán való meghagyás mellett a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába léptette elő.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zsigmond M. József felső népiskolai tanítót a kecskeméti államilag segélyezett polgári leányiskolához rendes tanítóvá nevezte ki.

— **Elismerő köszönet.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a „Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesületnek” azon áldozatkészségeért, mely szerint a helybelyi elemi iskolák szegény tanulóinak segélyezésére az előző évekhez hasonlóan a folyó évben is 200 frtot adományozott, elismerő köszönetét nyilvánította.

— **A szüret kezdete.** Mint értesülünk, a hatóság a szüretet folyó hó 9-től kezdődőleg engedélyezte; igen okosan cselekszi azonban közönségünk, ha a joidő tartama alatt, hogy a szőlő minél jobban megérjen, a szüretelésel késik.

— **A főreáliskola ifjúsága** megjelent tanárai vezetése alatt a főtemplomban, délután pedig az iskola udvarán 3 órakor a következő programmal vett részt az október 6-iki gyásznapon a nemzeti fájdalom kifejezésében: Az önképzőkör rendezte ünnepen énekelte az ifjúság énekkara Beliczay nemzeti himnusát, a megnyitót tartotta Rankov József VIII. oszt. tanuló; A vértanúk, Palágyi-tól, szavaltta Takács Lajos VIII. o. t., emlékbeszédet tartott Molnár Lajos VIII. o. t., A legnagyobb gyásznapi, Illyés Bálinttól, szavaltta Nédits Mihály VII. o. t. Végül a szöveget énekelte az egész ifjúság.

— **A kecskeméti Torna- és Vivó-egylet** folyó hó 9-én, azaz hétfőn délután 5 órakor a volt polgári leányiskola tornatermének helyén levő egyleti helyiségben közgyűlést tart, melyre az egyesület t. tagjait ez úton is tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Színházi hírek.** K. Hegyessy Mari asszony a nemzeti színház művésznője, ki szintársulatunkhoz állandó vendégnek van szerződötve, mint részvétellel értesülünk, hosszabb idő óta gyengélkedik és előreláthatólag december-január előtt színpadra nem léphet. Bizunk azonban a bájos művésznő minél előbbi felépülésében. Micsely igazgató addig is gondoskodott Hegyessy Mari asszony helyettesítéséről, amennyiben sikerült P. Lukács Juliskát, a népszínház kiváló művésznőjét egynehány vendégszereplésre megnyernie. A művésznő valószínűleg a jövő hét folyamán kezdi meg vendégjátékainak sorozatát. Agilis direktorunk, a ki folyton társulata megerősítésén dolgozik, újabban a zenekart 19 tagra egészítette ki, a mennyiben két kitűnő primhegedűt szerződötett. Azonkívül még egy bájos és tehetséges énekesnővel gyarapodott a társulat és hiszszük, hogy Tamás Szilvia (ez az újonnan szerződötett énekesnő neve) csakhamar a közönség kedvenczvévé lesz. A jövő hétre két kiváló újdonság szerepel a műsoron. Mindkettőt igen jó hír előzi meg. Különösen „A bolond” (zenés legenda 3 felv., írta Rákosi Jenő, zenéjét Szabados Béla) a mely az utóbbi évek zeneirodalmi termésének legkiválóbbjai közül való az, a mely érdeklődésünket leginkább felkelti. Budapesten a „Magyar színházban” páratlan és valóban maradandó erkölcsi sikere volt. E darabhoz az igazgató gyönyörű új jelmezeket készített és új díszleteket is festetett, úgy annyira, hogy a bemutató, mint látványosság is, figyelmet érdemel. A másik bemutató „A 40 éves kis leány” a leggyafurttabb francia vigjátékok közül való, telve furábbnál-furább helyzetekkel és ellenállhatatlan komikummal.

— **A Torna- és Vivó-egylet** hétfőn megkezdte működését. Az órabeosztás a következő: naponként 5—6 óráig szabad gyakorló órák a művezető jelenléte nélkül, kizárólag rendes egyleti tagok számára. Rendes egyleti tagok gyakorló órái a művezetővel: „A” csoportnak kedden és pénteken 6—7, „B” csoportnak kedden és pénteken 7—8 óráig. Jogakadémiai hallgatók órái: „A” csoportnak szerdán és szombaton 6—7, „B” csoportnak hétfőn és esütörtökön 6—7-ig. Középiszkolai tanulók órái: kedden és pénteken 7—8-ig.

— **Az iparos ifjúság** érdekes mulatságot rendezett a múlt vasárnapon. Nevezetesen ekkor tartotta szokásos szüreti mulatságát, melynek érdekessége mindig nagy közönséget szokott vonzani. Úgy volt most is. Nagyon sok nézője akadt a felvonulásnak, mert a csösz-leányok és csösz legények festői népjelmezei, a csösz és falu-dobos sikerült alakja pompás látványt nyújtottak. Maga a „szüret” a Lóth-féle vendéglő udvarán folyt dévaj tréfák között.

— **Színházi heti műsor.** Ma, vasárnap f. hó 8-án bérletszünetben: A fekete rigó. Hétfőn A) bérlet: A cigány báró. Kedden B) bérlet: Akés története. Szerdán C) bérlet: Sarah grófné. Csütörtökön A) bérlet: Jáfet 12 felesége. Pénteken B) bérlet: Negyvenéves kis leány, (újdonság). Szombaton C) bérlet: A bolond, (újdonság). Vasárnap bérletszünetben d. u. 4 órakor népelőadásul: A fekete rigó, este 7 órakor rendes előadás: A sárka csikó. Előkérszűletre kitűzettek: Sulamith, A baba és Görög rabszolga.

— Örömmel tapasztaljuk, hogy a szép remények között megindult Torna- és Vivőegylet támogatására társadalmunk körében több irányban örvendetes mozgalmak indultak meg. Egyik-másik nemes pártfogó bűtörököt s egyéb felszerelési tárgyakat ajánlott fel az öltöző- és moszdó-szoba berendezésére. Némelyek pedig pénzsegélyvel igyekeznek az ügy anyagi kérdéseit megoldani. Hírlik az is, hogy a választmány nagyobb szabású ünnepélyt szándékozik rendezni, melyre Koller Ferencz kedvelt művészünk szívesen megígérte közreműködését, Garzó Béla főgimn. tanár pedig korlátgyakorlatokat, majd kardvívást fog bemutatni. A városi zeneiskolát és jelesebb színészeinket is fel fogják kérni közreműködésre. Valóban derék dolog lesz, ha valahára nálunk is gyökeret ver a testgyakorlás rendszeres üzése. Áldásos hatását bizonyára nem fogja senkisék kétségbe vonni.

— **Megfújták a trombitát, be kell rukkolni.** Október 1-től kezdve naponként-naponként nagyobb csoport fölvirágozott ifjú vig dalolása tölti be az utcákat, a kik búcsúva a szabad polgári élettől, vig kedvvel s büszke öntudattal jelentkeznek katonáknál, hogy a feszes katona mondurba öltözve, — szolgálják a királyt és hazát.

— **Kéler Gyula,** talfái tanító egy fürt sárga, ropogós, nagyszemű kecskecsesű szőlőt hozott be f. hó 1-én, a mely 127 deka súlyú volt. A föleresztett tőkén, a melyen a behozott fürt termett, az idén összesen 147 fürt termett. A töke vesszőiből már sokan kértek oltó-vesszőket. A fürt valamelyik kirkatban látható lesz.

— **A helybeli kovács- és bognár-iparos ifjúság** a Katholikus Legényegylet és az Iparos Ifjúság Önképző Egylete javára folyó hó 15-én a Beke-féle vendéglőben zárkörű táncvizalmat rendez.

— **Megtámadás az országúton.** H. M. földbirtokos felesége cselédjével együtt folyó hó 5-én este csemege-szólóval megrakott kocsival jött be az izsáki úton a városba, midőn a 13-as számú császári huszárság huszárnájából 2 huszár tört elő s föltartóztatva a kocsit, arról erőnek erejével 2 nagy kosár szőlőt, a tulajdonos minden tiltakozása dacára, leemelt s azt a kaszárnnyába bevitték. Ugy halljuk, hogy az ilyesféle esetek ott a kaszárnny körül napirenden vannak s nap nap után megtámadják a békés lakosságot. Figyelmeztetjük erre az esetre úgy az ezred parancsnokságát, mint rendőrhatalóságunkat.

— **Szerencsétlenség.** Zöldi Kovács Pál szentlőrinczi földbirtokos 4 ökrös szekerét, a melyen Tóth István béres szunyókált, f. hó 4-én hajnali egykötvet 3 órakor a csongrádi-úti kapuban a 763. számú tehervonat elütötte. A mondott időben a szekér a teljesen be nem esukott kapun igyekezett át, az első két ökör a sintesten át is jutott, de a rudas ökröt a szekérel együtt a locomotiv elütötte, még pedig úgy, hogy az ökröt agyoncsapta, a másik ökröt a szekérel együtt, — a melyből a béres több ölnyre leesett — messzire kilökte. Szerencsére a béresnek az ijedtségen kívül egyéb baja nem történt.

* **Egy próba elegendő,** hogy meggyőződjünk arról, minő veszedelmes ellenségévé válhat idegeinknek és szívünk működésünknek a babkává. A legjelentékenyebb fiziológusok és higienikusok vizsgálatai bebizonyították, hogy a kávéméreg sajátságos hatása, nevezetesen akkor, ha rendszeres, kis adagokban vitetik a szervezetbe, abban áll, hogy az idegrendszer és szív működés biztos bénulását idézi elő. Pedig az élet és az egészség ezen nagy veszedelmét könnyen megelőzhetjük. Keverjük a babkávét eleinte egyharmad Kathreiner-féle Kneipp-malátakávéval, később vegyünk felényi babkávét és felényi Kathreiner-malátakávét és a kávéital ezen pótlék által nemcsak izletesebb, enyhébb és kedvesebb lesz, minthogy Kathreiner-malátakávéja még a babkávét illatával is bír, hanem ezáltal a babkávénak egészségre ártalmas sajátságait majdnem teljesen eltávolítjuk. A próba azután csakhamar megtörténik. A ki, ha csak rövid ideig is, a Kathreiner-kávéval kevert babkávét itta, a babkávét más módon elkészítve

egyáltalán nem kívánja többé. A kávéméregtől elszokott szervezet ezentúl már határozottan fellázad ellene. A legnagyobb ideges nyugtalanság, szívdobogás, álmatlanság a világos jelei, milyen eminens veszély van itt elrejtve, a melynek ezen tapasztalás után tovább magát kitenni bizonyára senkinek sem lesz bátorsága.

CSARNOK.

A múltak gyásza.

A professzorok belekukucskálnak a csilagvizsgáló teleszkópba, aztán a nem látottak nyomán teleirnak disputával vastag könyveket, aminek a tudományos fejtegetésen kívül még az a haszna is van, hogy lerángathatják egymást a nem levő magaslatról, ócsárolják az öt világrészt, amely összevéve kitesz egy kis csillagot a többi között, beszélnek a holdról olyasmit, a mitől báatosan kiábrándul fűzfapoéta, nekirontanak a napnak és megszabják az élet idejét és teleirnak minden istentelenséget egy nagy könyvhalomba; mikor aztán azt kérdezzük, hogy hát az Isten kezének a működése miben magyarázható meg, a lélek megfajthetetlen szereplése honnan meríti a földöntúli erőt, akkor földhöz csapják a könyveket s a homlokukra ütve, azt felelik: „erre nem gondoltam“.

A törököknek csak egy Allahjuk van, a braminoknak Bráma és Visnu az ő istenük, az ind leborul a trimurti előtt, az izraelita Jehovát hívja segítségül, a református számúzi az apró és nagy szenteket, a katolikus lemorzsolja az imádságos rózsafüzért, — de mindnyájan meghajolnak a megmagyarázhatatlan nagy földöntúli erő előtt, a kinek neve Jehova, Allah, Bráma, Jupiter... Isten.

A jövő század történelme fog egy esetet említeni, egy szörnyű esetet, midőn az elfajult népek kiálltak a szinközépre és sem tudományos, sem hitelvi, hanem barbár módon megmerészelték tagadni az egy igaz Istent és hátat fordítva — cselekedtek...

Lábbal tiporták az ő nagy alkotásait s bitóra hurezolták földi nagyságait. A világtörténelem az erkölcsbomlás e korát 1849. október havára teszi. Történetünknek e borzalmasan kiváló fejezetéből idézünk egy kis részt.

*

Magyarország kellő közepében terül el a főváros: agyonbombázott, füstös falakkal. Néhány nap előtt még a harci dicsőség magasztos harsonái verődtek vissza a közeli hegyeken, ma a szomorúság, a halál érzetnek borongó köde nehezül rá. Egy szürke épületesoportot megkiméltek a Henczi bombái, ez az Újépület. Nagy, ives kapui előtt egy pár császári katona kergeti szét az ott álló kíváncsiakat, egy pár hahotázó császári katona azok közül, a kiket nem régiben a dicső honvédsereg pörkölt ki Buda-várából. De azért ők kacagnak. Hisz nem sok óra választja el őket a borzasztó elégtételtől. A sötét börtönben lánczra verve tűri nemes megadással sorsát egy hatalmas vállú, fekete szakállú, sastekintetű férfiú, Magyarország miniszterelnöke. Mi bűne van neki, hogy saját hazájában sinylik vasraverten? Bűne az, hogy imádta hazáját, ismerte kötelességét, hogy békét akart, hogy ártatlan. Leoldotta kardját, leköszönt tisztéről s elment megkérlelni az ellenséget, a mely a kérés szóra azt felelte: „lázadókkal nem alkuszom“ s vasra verette őt. A miniszterelnök ott a súlyos rabbin-csek alatt nyugodtan várt, mert tudta, hogy

ártatlan, várta, hogy megnyilják a börtönajtó, mely szabadságra vezesse.

Október 5-én este nyílt meg a börtön ajtaja. Egy császári tiszt lépett be azon s két közkatona. A tiszt kihúzott kebléből egy pergament s a fogolyhoz fordulva, német nyelven ezeket mondotta:

— Batthyány Lajos gróf, önt a császári hadbíróóság kötélt általi halálra ítélte. Készüljön. Az ítélet végrehajtása holnap lesz. Vagyona lefoglaltatik a kincstár részére.

Batthyány gróf hideg és büszke maradt.

— Én e jogtalan és vakmerő ítélet ellen ünnepélyes óvást emelek. A haditörvényszék égbekiáltó igazságtalanságot követ el velem szemben, ha életemet veszi.

— Ahoz semmi közöm! — szolt a tiszt s a két közlegénynyel távozott. Batthyányi pedig leborult a földre, kezébe vette azt a kis vánkost, mit imádott neje adott neki s abba temette könyeit.

Reggel az elíteltet vérben találták. A nemes férfiú, kikerülendő a csúf halált, kis vánkost kifejtette s az abban rejtve tartott töröcskével többször nyakába szúrt. A tör azonban nem működött eléggé biztosan.

A nemes grófon azután konstataáltak, hogy nyaka olyannyira össze van szúrva, mikép a fő leszakadna a kötélről. Úgy hát kivitték az épület háta mögé, hogy ott agyonlőjjék. Estefelé indult meg a menet. Sorakatonaság foglalt állást két oldalt. Elöl egy csapat gyalogos, utána két tiszt, azok után a támolygó, sebesült, vérborította Batthyány, háta mögött ismét két tiszt által vezetett erős fedezet. Egy csoport polgár bátorságot magának végig nézni ezt az irtózatot kegyetlenséget és sirva lobogtatták kendőiket az elítelt felé, mintegy némán jelezve: „Bátorság! Hisz van Isten, ha ők nem hiszik is.“ Borongós őszi idő volt. A csillagok szomorúan pislogtak az égbolton, eltakarva egy-egy nehéz felhő által. A hulló csillagok sűrűn repültek át az égen, aztán el-eltűntek. Talán az ugyanakkor kivégzett aradi tizenhárom tábornok elszálló lelkei repültek az ég felé.

A sorakatonaság felállott; a tiszt kivonta kardját. Batthyányt kiállították célpontra, a tiszt vezényelt, egy tompa dördülés. Batthyány holtan bukott a földre... az ártatlannak drága vére folyt.

Két golyó mellét, egy golyó homlokát furta át. Mikor derék honfiak fejök koczkázatásával elcsempésztek a disztelen sirból a Ferenczrendiek sirboltjába, hát látták, hogy a golyó-ütötte lyukak be vannak viaszkozva.

— — — — —

Az aradi sikon Lázár Vilmos, Dessewffy Arisztid holtan bukott a földre a vezényelt sortűz után, csak a gavallér Kiss Ernő tábornok, az még ott is könnyűvérű gavallér volt, ott is rendületlenül állt és ingerülten kiáltotta:

— Hé, hát én velem mi lesz? Engem a golyó nem talált.

A sortűz ismét kigyúladt, Kiss Ernő még mindig rendületlenül állt.

— Hej! A karom átlőttétek, de én még élek. Micsoda dolog ez?

S a hóhérok nem tudtak kegyelmezni, nem adtak irgalmat annak a hősnek, a ki annyi ütközeten át kikerülte a halált, ki itt is oly könnyen vette azt, fitymálva a katonákat... Egy altiszt kilépett a sorból, odaállt hozzá, vállhoz vette fegyverét s célzott. Kiss Ernő szembe nézett az altiszttel, a fegyver eldőrdült... talált... Homlokon lőtte a nemes férfiút.

*

Tíz tábornokot bitófára huzelt a zsarnok kényuralom, ugyanaz nap. Damjanics lába el volt törve, nem tudott lépni. Egy kétkerekű kordén vitték a vesztőhelyre. Ott nézte végig a hőselkű tábornokok halálkínjait, ott hallgatta elhaló hörgésüket, kik bajtársai voltak a harcok mezején.

Leinengen nehény utolsó sort irt nejehez. Csak németül engedték neki megírni. Mikor bevégázte levelét, felhúzták. Azután kiadta lelkét Damjanics is. És ekkor féket vesztett az emberi érzet.

Egy óriási siralomház lett az ország. A vértanúk után következtek még százan és százan, mint báró Perényi is, ki szivarral szájában lépett bitó alá. Ezren és ezren sanyıldtek börtönben. A kik meg nem halltak, azok megőrültek. Ott az Újépület háta mögött működött a bitófa és a golyó. Maga Haynau egész Lipótvárig akasztatta és lövette az ártatlanokat. A kimenekültek arczképeit meggyalázták és képletileg bitófára szegeztek. Kossuth, Ihász Dániel, Bem apó arczképei mind ily sorsra jutottak. Azok, a kiknél a szabadságharczi ereklyéből bármi csekély találatot, felakasztattak. (És mennyi ereklye maradt mégis!... Milyen törhetlen ez a nemzet!) S mikor már kifáradtak apáink vérontásában, mikor már nem volt élő ember, a kire bármit kisüthetett volna az abszolutizmus, akkor befejezésül neki rohantak a szegény nép vagyónának, halomszámra hordatták a bankót s a népek ezreinek velőtrázó jajgatásai között egy szörnyű „autodafé”-t rendeztek.

Keoskemét—Tisza-Ugh.

Vegyesvonat			Vegyesvonat		
reggel	délben	ind.	érk.	reggel	este
4.20	11.42	ind.	Keoskemét	8.13	8.08
4.27	11.49		Mükert	8.07	8.02
4.42	12.04		Urrét	7.55	7.50
4.48	12.10		Kisfái	7.43	7.40
5.07	12.29		Kohári-Szt.-Lőrincz	7.34	7.31
5.32	12.55		Szikra-Alpár	7.05	7.02
5.49	1.12		Lakytelek	6.53	6.52
5.57	1.20	érk.	Tisza-ughi rév	6.07	6.33

Keoskemét—Fülöpszállás.

Vegyesvonat			Vegyesvonat		
reggel	délután	ind.	érk.	reggel	este
4.25	1.30	ind.	Keoskemét	9.05	9.05
4.34	1.42		Keoskemét a. p. u.	8.56	8.56
4.44	1.55		Korhán-köz	8.47	8.47
4.58	2.15		Helvetia	8.34	8.35
5.07	2.26		Ballószög	8.23	8.25
5.18	2.40		Kerekegyháza	8.12	8.14
5.37	3.01		Ágasegyháza	7.59	8.01
6.01	3.32		Izsák	7.30	7.32
6.12	3.45		Uzovics	7.17	7.09
6.18	3.53		Fülöpszáll. kitérő	7.10	7.02
6.24	4.—	érk.	Fülöpszállás	7.04	6.56

NYILT-TÉR.

Selyem damaszt 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak póstabér- és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek Henneberg G. selyemgyarai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HIRDETÉSEK.

Értesítés.

Ezennel tisztelettel tudatom a t. szülőkkel, hogy **f. évi október hó 15-én** nyílik meg

női keresked. szaktanfolyamom,

mely 4 hónapig tart, melyen az egyszerű és kettős könyvvitel; kereskedelmi levelezés; kereskedelem- és váltóisme valamint a kereskedelmi számtanból adok oktatást. A tanfolyam végzett hallgatói képesítő vizsgát tesznek és erről bizonyítványt kapnak, melylyel bankok, pénz- és biztosító-intézetek és más vállalatoknál nyerhetnek alkalmazást.

Tandij: havonként előre fizetendő **8 frt.**

Tanórák: minden köznap d. u. 2—4-ig.

Jelentkezni lehet folyó hó 20-ig naponta d. u. 4—5 óra közt lakásomon: II. t. Vásári-nagy-útca 111. sz. a.

Tisztelettel

306 1—1

Erdélyi Árpád,

a cs. kir. szab. Adriaai biztosító társ. főügynöke.

Kiadó bolthelyiségek.

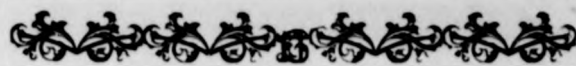
A **Budai-nagy-útca 151. szám** alatti Juhász-féle házban

5 bolthelyiség

f. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezni lehet a tulajdonos, Juhász Gyula úrral, II. tized, Homoki-útca 49. szám alatt.

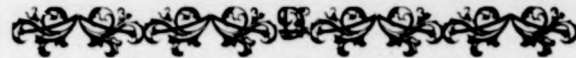
293 2—2

Használt de jó állapotban levő
boros-hordók és kádak
bármily nagymennyiségben kaphatók

Héjjas Mihálynál,

305 Halasi-nagy-útca 76. ?-1

6137—1899. tkvi sz.

Árverési hirdetmény.

A keoskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a **Keoskeméti Takarékpénztár-Egyesületnek Juhász Victória** elleni 300 frt és 100 frt iránti végrehajtási ügyében, — a keoskeméti 10,890. sz. tjkvben 2508. hrsz. a. foglalt és Juhász Victória nevében álló ház és beltelek 823 frt becsárban **1899. évi október hó 24-ik** napján d. e. 9 órakor, — mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e tkvi hatóságnál, valamint Keoskemét th. város házában megtekinthető feltételek mellett a kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árul szolgáló becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban, a kiküldött kezéhez bánatpénzül előre letenni.

Kelt a keoskeméti kir. trvszék, mint tkvi hatóságnál 1899. augusztus 8-án

Kapy,

301 1—1

kir. tszéki bíró.

!! Ivóvíz !!

A n. é. közönségnek tisztelettel jelentem, hogy a hatóságilag kijelölt **jóvízű kútakból**

ivóvizet

kantánként 1 krért házhoz szállítok.

Viz-szállító edényeim hetenként orvosilag megvizsgálatnak, — azonban saját edényben is szállítok.

A megrendeléseket **folyó hó 15-ig**, de azon túl is alolirt czimemre kérem.

Tisztelettel:

Bádi János,

3—2

IV. t., Oldal-útca, 264. sz.

6774—899 szám.

Árverési hirdetmény.

A keoskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a **Nagyszebeni Földhitelintézet** végrehajtónak és az elrendelt csatlakozás folytán **Marosi Sándorné és Paulin Testvérek** czég 260 frt, 70 frt 96 kr. és 108 frt 20 kr. s jár. iránti s **Kéri Menyhért** és neje **Paréh Lidia** elleni végrehajtási ügyében, a keoskeméti 9639. sz. tjkvben 193. hrsz. alatt felvett s Paréh Lidia nevében álló 1501 forint becsértékű ingatlanság **1899. évi november hó 24-ik** napján d. e. 9 órakor, mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e tkvi hatóságnál, valamint Keoskemét város házában megtekinthető feltételek mellett a kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Venni szándékozók Nagyszebeni Földhitel-intézet kivételével tartoznak a kikiáltási árul szolgáló becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez bánatpénzül előre letenni.

Kelt a keoskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1899. évi szeptember hó 4-ik napján.

Kapy,

300 1—1

kir. tszéki bíró.

Felelős szerkesztő:
Ifj. TÓTH ISTVÁN.

Laptulajdonos:
A KECSKEMÉTI SZABADELVŐ PÁRT.

Szerkesztőtárs:
Dr. NAGY MIHALY.

Kiadó:
TÓTH LÁSZLÓ.

Piaci árjegyzék.

1899. évi október hó 6-án.

Tiszta báza métermázsánként.	7.80 krtól	8.40 krig
Kétszer	6.30	6.70
Rozs	5.80	6.—
Árpa	5.50	5.70
Zab	5.20	5.50
Tengeri keoskeméti	5.50	5.60
" bánáti új	5.50	5.60
Köles	4.70	5.20
Krumpli	1.20	1.40
Széna	1.90	2.10
Szalma	70	0.80
Szalonna kilója	52	0.60

Vasúti menetrend.

Érvényes 1899

okt. 1-től.

Budapest—Szeged.

Keoskemétről Budapestre			Budapestről Keoskemétre		
Vonat	Indulás	Érk.	Vonat	Indulás	Érk.
Sz. v.	hajnal 3.47	7.15	Gy. v.	reggel 8.15	10.08
Sz. v.	reggel 6.10	8.45	Sz. v.	reggel 8.30	11.29
Sz. v.	reggel 7.22	10.55	Gy. v.	d. u. 2.30	4.24
Gy. v.	dél 11.33	1.25	Sz. v.	d. u. 4.25	7.36
Sz. v.	d. u. 3.42	7.00	Sz. v.	este 7.00	10.28
Gy. v.	d. u. 5.48	7.40	Sz. v.	éjjel 10.35	1.56

Keoskemétről Szegedre			Szegedről Keoskemétre		
Sz. v.	hajnal 5.00	7.42	Sz. v.	éjjel 1.01	3.32
Gy. v.	d. e. 10.09	11.40	Sz. v.	hajnal 4.50	7.20
Sz. v.	d. e. 11.37	1.47	Gy. v.	d. e. 10.00	11.31
Gy. v.	d. u. 4.26	5.53	Sz. v.	d. u. 1.14	3.32
Sz. v.	este 7.38	10.15	Gy. v.	d. u. 4.12	5.46
Sz. v.	éjjel 10.37	1.00	Sz. v.	d. u. 5.20	8.20
Sz. v.	éjjel 2.02	4.20			

Keoskemétről Czeglédre			Czeglédről Keoskemétre		
Sz. v.	d. u. 12.28	2.00	Sz. v.	reggel 6.50	9.01

Önkéntes árverési hirdetmény.

A „Kecskeméti Első Gőzkeményítő- és Csiriz-gyár Részvénytársaság” fel-számoló bizottsága közhírré teszi, hogy tulaj-donát képező, helyben Tehén-útcza 272. és 273. sz. a. levő

két háza,

folyó hó 19-én d. e. 9 órakor, a kir. tör-vényszék telekkönyvi hivatalában elárverez-tetni fog.

Az árverési feltételek dr. Mészáros Fe-rencz ügyvéd úrnál megtudhatók, hol a gyár belső berendezésének megvételére nézve is értekezni lehet.

Kecskemét, 1899. október hó.

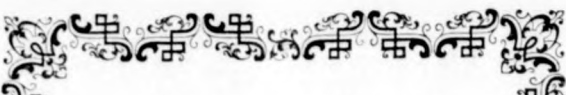
A felszámoló bizottság.

302 1—1

!!!Téli alma!!!

Abonyban válogatott szép téli alma van eladó. — Felvilágosítást ad a ki-adóhivatal. 3—1

A n. é. vevőim beeses tu-domására hozom, hogy meg-érkeztek a régen várt

gyökér-válfűzők

(miderek) a legjobb minőség-ben és más különféle külön-legeségek **miderekben**, úgy-szinte az őszi és téli-idényre gyermekek és felnőttek ré-szére **harisnyák** és **alsó-ruházatok** nagy válasz-tékban.

Szíves látogatásuk kéri

303 3—1 Grósz Lipót.

Kiadó lakás.

Alulirotnak a IV. tzedben, a Nagy-kőrösi-útczába nyiló Gyik-útcza 36. szám alatti, alapjából újonépült, magas, föld-szintes, minden kényelemmel berendezett, csak egy év előtt épült, már egy télen át lakott **háza**, mely magában foglal 3 nagy útczai, 1 udvari, 2 elő-, 1 cseléd-szobát, konyhát, éléskamrát, fűskamrát, 1 fülkét, 1 mosókonyhát, (mely utóbbi fürdőszobának, sőt lakásnak is használható pincze,) és padlás, tágas folyosóval, (esetleg az egész egy nagyobb és egy kisebb lakásra osztható) az udvarban ivóvízű kúttal, **folyó évi november-től kiadó.**

Bővebb értesítéssel dr. Kovács Pál, Pataky Imre igazgató-tanár urak, esetleg a tulajdonos Budapest, József-körút 43. sz. I. emelet 9. a. szolgálnak.

253 2—10

Mády János.

A feltaláló dr. Meidinger tanár úr által kizárólag feljogosított gyár.

MEIDINGER-KÁLYHÁK

készítésére.

H. HEIM es. és kir. udvari szállító

Budapest, Thonet-udvar.

Bécs, I., Kohlmarkt 7. — Prága, Hybnergasse 7.

Szabadalmazva minden államban.

— Első díjakkal kitüntetve az összes kiállításokon. —

Legelőnyösebb töltő és szelloző kályha.

Lakások, iskolák, irodák stb. számára, a legegyszerűbb és legpompásabb kiállításban. Tetszés szerinti hosszantartó égési tartam koksza. 24 órai égési tartam kőszénfűtés-sel. Több szobát egy kályhával lehet fűteni.

Waggon-kályhák.

Heim-fele Meidinger-kályhák.

MEIDINGER-OFEN

H. HEIM

ővjük az utánzásoktól, miért is beeses figyelmébe ajánljuk az itt feltüntetett véd-jeget, mely a kályha ajtajának belső olda-lán rá van forrasztva.

Heim-fele HESTIA-KÁLYHÁK.

Heim-fele fűstemészto kandalló.

A kéménykövek teljesen fűstemesek ma-radnak. Határtalan égési tartam. A már meg-levő kandalló-burko-lat felhasználható. Egy kandallóval több helyiséget lehet fűteni.

Heim-fele fűstemészto Caloriferek.

Minden rendszerű központi fűtések.

— Szárító készülékek ipari és gazdasági czélokra. —

Prospektusok és árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

Kályháink csak akkor valódjak, ha azok budapesti vagy bécsi raktárainkból szerezettek be.

223 20—15

Egyeb különlegességek:

Iró- és másoló-tinták.

Vizmentes

BÖRKENŐCS.

„VANDOL”

szabad. talpvédő.

Éreztisztító púp. Arany-

és ezüsttisztító szappan.

Börlack

Szab. **kenőkefe**

„Nigrett” folyékony

fénymázzal **fekete** és

színes cipőkhöz

30 kr.

A sok értéktelen utánzások miatt kérem nevemre ügyelni.

A világon a legjobb fénymáz!

Aki a lábbelijét szép fényessé és tartóssá akarja tenni, csak

Fernolendt-fénymázat

vásároljon; a világos lábbelikhez pedig Fernolendt-féle természetibőr-crémet.

Mindenütt kapható.

56 Cs. kir. szabad. 40—35

A gyár alapított Bécsben, 1832. évben. Gyáriraktár: **WIEN, I., Schulerstrasse 21.**

St. Fernolendt.

KÖVES IGNÁCZ

vászonkereskedése **KECSKEMÉTEN** a „Piros Rózsához”
Kétt templom-köz.

Nagy raktár valódi ozérnavásznakból,

u. m: rumburgi, irlandi, hollandi és kreászokból, czérnadamasz-tokból, színes- és fehér készletekből, szepességi készletekből, czérna-kanavásznakból, Schroll-féle sifonok, damasztok és pamut-neműekből, fehér piquet és zsinór-barchettekből és színes mosó barchettekből.

Nagy raktár kész fehéreneműekből.

Menyasszonyi kelengyék minden kivitelben. Legolesőbb bevásárlási forrás szabott árak mellett. — Minden czikken számokkal kiírva látható a szabott ár.

286

10—3

Borszéki viz.

Az ásványvizek királya.

Tisztán vagy borral vegyítve, a legkellemesebb üdítő ital.

A vérszegénység, idegbántalom, vishólyag, különféle női bajok és az emésztési zavar elismert
202 **gyógyszere.** 10—10

Friss töltésben érkezett

Nyirády László

itteni főraktáros czéghez.